



РУСИН

ІНФОРМАЧНИЙ МІСЯЧНИК РУСИНІВ СЛОВЕНЬСКА
INFORMAČNÝ MESAČNÍK RUSÍNŮV SLOVENSKA

З ОБСЯГУ ВИБЕРАМЕ:

О новых русиньских книжках	2
Програм русиньского выселаня з радія і маґазіну в СТВ	4
З церьковного жывота	6
Выпалене село Токаїк днешніма очами	7
Календарь вызнамных русиньских діятелів	8
Новотины нелем з домовины	8
Про дітей	11
Ілустрована історія Русинів	12

З щірым духовным словом, рождественными колядами, капустницьов і мачанков ославило тристо навщівників другый святыї трикральовый вечур подля юліяньского календаря. Стало ся так в пятницю 19. януара 2007 у Вигорлатьскім освітнім центрі в Гуменнім. Тоту красну і популяр-

Святыї вечур на єднічку

співсценариста програму Мірослав Кереканіч. Участь людей ся заставила на числі 300, абы было місце і на танцюваня...

Заміром стрічі гуменьских Русинів, котрий і духовный тон дода-

Олівером Маурі, Іваном Мигалічом, Геленом Слободніковом, Маурійовом і Андрійом Федьом собі у нім заграва главну роль – ґазду. Шыковна „родина” – Марія Маурова, котра провадила притомных цілым програмом і „ґаздыня” Гелена Слободнікова – дома напекли хліб і пероґы. Святовечірні доброты в подобі капустніці, мачанкы і печеных пероґів не хыбили на столах вшыткых навщівників. Так, як традичний часнок і мід.

Членкы женьской співацькой групы Лелія (недавно выдали нове ЦД) і їх колеґове з групы Гачуре мали дупльовану задачу – нелем співали, але і чаповали напої і розношали капустніцу і мачанку по столах. В культурнім програмі ся представив і Співацькый хор гуменьских учітелів, тріо Мауровых (отець зо своїма красными дівками) і популярна співачка Марія Чокинова з Ублі. По смачных їдлах і освіжіно добру наладу выкликала темпераментна музика, котра вытягла многих до танця.

–йо–ак–



▲ Ян Маура з „віфлємсков родиню”, зачинать Святыї вечір молитвов.

ну акцію зорґанізовала Окресна організація Русиньской оброды на Словенску в Гуменнім. „Было отворено нелем про наших членів, котры собі куплїньом вступенкы такой заплатили членське за рік. Про великый інтерес сьме мусили заставити продай листків”, повів автор ідеї, режисер і

ла участь справователя Православной парохії Петра Гуменника і декана Грекокатолицькой церькви в Гуменнім Михала Ондерка, было припомянути собі і розвивати традиції наших предків. Пасмо народных звывів на святыї вечур сценаристічно приготовив Ян Маура. Ведно з Лівійов Густяковом,

ФЕДОР ВІЦО / ІЛКО СОВА З БАЮСОВА



Фашенґы і запуст, пуцаня, громниці а даґде мясниці

Хоць до днешніх часів было выдано велике богатство о традиціях наших предків в часі цілого календарного року, не вшыткы звывы суть нам добрі знамы. Роздумую над теперішніма фашенґами. З доступной літературы єм ся дочітала, же час фашенґів ся зачинать од Трьох кралів а кінчїть на „Пополцову середу”. У нас (в Странянах) называли тот час Запуст. Чула єм од мамы таку приґварку – До Запусту в хыжі густо, по Запусті в хыжі пусто. Тото собі мож легко додумати чом так у нас люде гварили. Бо іщі як був Запуст, люде ся могли сходити, веселити і гостити. А як минув Запуст, настав передвеликодный великый піст, до Великодня требало постити і не были в селі жадны

гостины і забывы. В сусіднім селі – Камюнци, тот час нывывали Пуцаня. Зато є в Камюнци знама співанка: Пуцаня, пуцаня, пуцаньовы часы, / поїли сме сало, зіджме і кобасы. Пуцаня, пуцаня, каждая свого пуцать, / я свого не пуцу, най допче капусту...

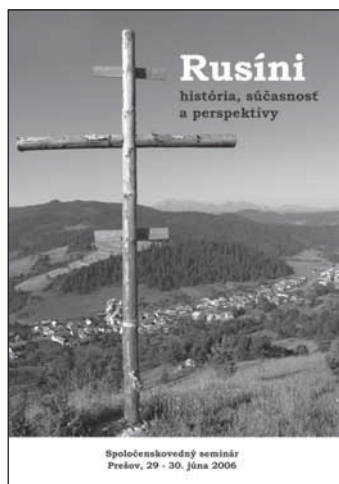
Чехы маюць Масопуст, Словацы маюць на Фашенґы знаму співанку: Fašiangy, Turise, Velká nos přide, /kto nemá kožucha, zima mu bude. / Ja nemám, ja nemám, len sa tak trasiem, / dajte mi slaniny, nech sa vypasim. В реґіоні Шаріша є знама співанка: Fašengi, Fašengi, Velka nos idze, kto nema frajirku, psota mu bude...

Даколи были Фашенґы по селах часом забав. Намісто карневалів, котры істо ма-

ють свій зачаток десь в минулости, ся люде преоблікали за вшелякых дзадів, панів і т. п. В сучасности ся карневалы ці машкарны балы орґанізують векшынов про діти а дорослы ся забавляють на балах. Днесь таких балів бывають в часі фашенґів много, премного. Але подакотры то суть уж луксусны забавы з парадными робами, розмазаныма їдлами і мало кому з учасників таких балів приде на мысль, же балы маюць свій прапочаток зо обычайных стародавних фашенґів.

Уж не оставать вельо часу на забавы і гостины, просто до завершіня Фашенґів. Зато вам желаме якнайхосенніше выужити тот час на веселы забавы.

AK



Вышов зборник документів Русины, історія, сучасність і перспективи

Конечни і Ян Липинський. Найдєме у ним вшыткы лекції, яку звучали на семінарі. Наприклад в першій панелі, котрый на семінарі модерував Ян Главінка, суть темы Фердинанда Улічного о походжіню і етногенезі Русинів, Михала Данілака о русиньскім народнім возроджіню, Петра Шворца о Русинах в періоді Чеськословенської республіки і Словенського штату, Михала Шмігеля о Русинах і Українцях по другій світовій війні, Димітрія Попа о Русинах на Україні по наранчовій революції. В другій панелі, котрый модерував Александер Дулеба, звучали темы як далше Русины? Ту в публікації найдєме такы темы, як стратегія розвою Пряшівського самосправного краю Мілана Барана, Пряшівський самосправный край - сучасный став і потенціал соціо-економічного розвою Мілана Бен-

ча, далше о русиньскій меншыні у выслідках соціо-логічного выскуму Словенської академії наук, далше лекція Яна Тілняка з діяльства політичної партії Реґіональний демократичне гнута Выход, Михала Костя о перспективах розвою русиньского реґіону і далшы.

Семінар такого характеру зорганізувало Здружіня інтелігенції Русинів Словенска першы раз у своій 10-річній історії. Є погляд, же посилювати народне усвідомліня Русинів лем через богатый русиньскый фолклор не стачить. Як пише у вступній статі Ян Липинський - зато ся снажыме нашы проекты орієнтувати в різних напрямках. Іде, наприклад, о кампань перед зрахованьом людей в 2001-ім році, о котрій ся говорило, же то была єдина кампань з реалным впливом на Русинів. Быв то і выскум меджі Русинами в

2002-ім році а тыж вебова сторінка на інтернеті і т. д. Окрем історії на семінарі говорило ся у векшій мірі о перспективах розвою Пряшівського реґіону. О історії Русинів, як о самостатнім народі ся зачало отворено говорити аж по політичных змінах в 1989-ім році. Правда, до дискузії ся дістали многы непрофесіональны і необективны тверджіня, а так організаторы семінара і зоставователі публікації ся снажыли, абы было чути голос кваліфікованых одборників, котры бы своіма лекціями накреслили холем основны контуры історії Русинів на території Словенска. Публікація поможе одборникам, але і лаікам зорєнтовати ся в дискузії о історії Русинів на Словенску і в середньо-европскім просторі.

—ФЛ—

Позн.: На адресі <http://www.rusyn.sk/upload/dosc/200701291942590.P0seminar.pdf> є публікований цілий 109-страновый зборник зо семінара о історії і перспективах Русинів.

Минулого року в юні в Пряшові одбыв ся словенсконаучный семінар під назвов Русины, історія, сучасність і перспективи. Приготовило го Здружіня інтелігенції Русинів Словенска з фінанчнов підпоры МК СР. Тыма днями під таков самов назвов вышов зборник. Зоставили го Александер Дулеба, Ян Главінка, Станіслав

Народне весіля Русинів – найобсяжніша публікація о свадьбьных звыках

Як спомянеме мено Іван Чіжмар, вшыткым нам, котры робиме в области фолклору, гнєдь знаме же іде нєлем о співака, який ся прославив своіма „гітами” вдяка народній капелі БРОЛН (Бырненський розгласовый орхестер людových настроїв) з Бырна (Ей, мам я косу, Ей, гой, міла моя, Іші млодій не заграли, Явор, явор...), але і фолклоріста і етнограф. В тых днях ся І. Чіжмарови сповнив сон – виданя красной і цінной книжкы, котра мать назов **НАРОДНЕ ВЕСІЛЯ РУСИНИВ ВЫХОДНОЙ СЛОВАКІИ**.

Красне і за серце хватюче є споминаня автора книжкы, як му його мамка говорила, же за дітинства був плаксивый, а його плач утишыла лем дідова гра на пицалці або дубовім листку... Уж ту можеме видіти, же Іван тоту любов ку народній музиці, співу і збераню наших богатых традицій, фолклору мав дано од колыскы. На селах было звыком, же на забавы, хрестины родичі водили і свої діти, так то было і у Івана. Ту ся часто заслухав до музики прімашів, контрашів або цімбалу. Одпозерав їх спосіб і техніку gry. Як підріс, зачав грати на гребеню, брумблі (устній гармоніці). На гусях з вербового дерева загравав першу співанку А на меджі черешенька. В тринадцятых роках му родичі купили гуслі од ціґана за солонину і гуску. З тыма гусями грав на першій свадьбі. Поступні, по штудіях на Філософичній факулті в Бырні, де екстерні штудовав етнографію і фолклорістіку, ся выпрацовав на одборника і зачав



грати на свадьбах скоро по цілій свідницькій околиці і інде. Сам зберав вшелиякы матеріалы з русиньского фолклору і т. п. А так з прибудуючіма роками ся му сповнив сон, же выдав дороґоцінну книжку, котрой є автором він сам. Книжку похрестив 19. януара 2007 р. в Містьскім культурнім центрі у Свіднику за участі пріматора міста Михала Бартка і Евы Арвайов-



▲ Іван Чіжмарь, автор цінной книжкы.

вой, шефкы одбору культуры Пряшівського самосправного краю.

Одборна публікація обсягує, окрем опису народного весіля Русинів з выходного Словенска з 2. половины 20. ст. і коло 250 народных співанок, котры были записаны днесь уж скоро в заникнутых селах, як Дрічна, Суха, Прикра, Шарбів. В книзі найдєме і добовы чорнобілы і фарєбны фотографії, які захоплюють вшелиякы ситуації при выскумах в терені в часі свадьбьных обрядів. Додатком ку книжці є і ЦД запис, автентічны награвкы народных капел з Бардїйова, Бєнядиковець, Вышнього Орліка, Мірошова, Крайньої Быстрой, Крайньої Поляны, Куримкы, Кыйова, Ладоміровой, Меджілаборець, Пстрины, Пораца, Торисок, Снины і Якубян.

Автор Іван Чіжмар тоту книжку присвячує вшыткым Русинам, котры суть розтрясены по цілім світі, вшыткым любителям народных традицій, але главні тым, котры при збераню такого цінного матеріалу му красну співаночку заспівали ці заграли а даґде і затанцьовали. Книжка може послужити культурным і научным працівникам, народным капелам, фолклорным колективам, студентам, учітелям, просто людям з области русиньской культуры, освіти і науки. Но може быти тот цінна книжка красным і інтересным подарунком при розмаїтых юбілєях, оцінінях людей з области розвою русиньского фолклору і т. п.



▲ Ева Арвайова, шефка одбору культуры Пряшівського самосправного краю з Михалом Бартком, пріматором Свідника при хрещіню довоґоученованої Чіжмаровой книжкы.

В день похрещіня книжкы Іван Чіжмар достав од пріматора Ціну пріматора міста Свідник за розвою культуры.

Томаш М. Бабяк, фоткы автора



RUSÍNSKA OBRODA NA SLOVENSKU, LEVOČSKÁ 9, 080 01 PREŠOV

Návrhy, odporúčania a požiadavky rusínskej národnostnej menšiny do Konceptie vzdelávania národnostných menšín v Slovenskej republike.

Problémy rusínskeho národnostného školstva na Slovensku sú v súčasnosti veľmi komplexné a na ich uspokojivom riešení by sa malo podieľať viac zložiek súčasne. V prvom rade je zo strany štátu nanajvýš potrebná a žiaduca prepojenosť a systémovosť práce Ministerstva školstva SR a Ministerstva kultúry SR, spolupodieľajúcich sa na zabezpečovaní realizácie práv príslušníkov rusínskej národnostnej menšiny na Slovensku, zohľadňujúc pritom jej priority a špecifiká. Rusínske národnostné školstvo (čiže oblasť MŠ SR) sa stretáva hlavne s **problémami koncepčno-organizačnými a materiálnymi**.

I. Problematika koncepčného a organizačného riešenia rusínskeho školstva

Neexistuje kontinuita vo vyučovaní rusínskeho jazyka od materských škôl až po vysoké školy. Nie sú doriešené základné organizačné štruktúry na riešenie súčasných problémov a budúcich cieľov. Od danej situácie sa odvíja rad neriešených problémov, čo má negatívny vplyv na súčasné rusínske národnostné školstvo.

Navrhované riešenia

1. Za pomoci MŠ SR vyriešiť spôsob predkladania návrhov v jazykovej oblasti a schvaľovací proces v prípadných zmenách v kodifikovanom rusínskom jazyku. Zároveň doriešiť ustanovenie relevantnej inštitúcie pre schvaľovanie zmien v kodifikovanom rusínskom jazyku.
2. Zaradiť predmet rusínsky jazyk a kultúru do rámca programu In-fovek. Je potrebné vypracovať doplňujúce materiály – CD, adresár užitočných odkazov, pomocný materiál pre vyučovanie, možnosť grantov, projektov a pod.
3. Začať s výchovno-vzdelávacím procesom v materinskom rusínskom jazyku už v materských školách, resp. v ich oddeleniach jestvujúcich i novo vzniknutých materských školách. Pre Metodické centrum rusínskeho jazyka v Prešove stanoviť ako jednu z priorit organizačne a metodicky koordinovať túto činnosť.
4. S pomocou MŠ SR iniciovať a informovať (napr. obežníkom) starostov obcí a primátorov miest v rusínsky národnostne zmiešaných obciach (nad 20% Rusínov v obci či meste) o možnostiach zakladania takýchto národnostných materských škôl alebo oddelení, dopomôcť pri ich etablovaní, t. j. získaní finančných prostriedkov aj zo strany štátu a ich zaradení do siete škôl.
5. Rozšíriť doterajšiu prípravu pedagogických pracovníkov pre ZŠ a učiteľov pre materské školy s výchovným jazykom rusínskym na stredných pedagogických školách, hlavne v Prešovskom a Košickom kraji, resp. organizovať rekvalifikačné kurzy pre učiteľky materských škôl, ktoré sa pre túto možnosť rozhodnú. Zaradiť do plánov na rok 2007 pravidelný systém vzdelávania pedagogických a nepedagogických pracovníkov a plán odborno-metodickej pomoci školským zariadeniam, hlavne v Prešovskom a Košickom kraji.
6. Vzhľadom na to, že v školách s vyučovaním rusínskeho jazyka výučbu predmetu rusínsky jazyk a kultúra zabezpečujú aj nekvalifikovaní pedagógovia, schváliť v Konceptii vzdelávania národnostných menšín v Slovenskej republike dvojročný vzdelávací projekt, po úspešnom absolvovaní ktorého by absolvent obdržal diplom o príslušnej kvalifikácii.
7. Systém riadenia pedagogickej činnosti a komplexnej informovanosti rusínskych pedagógov je nedostatočný. Preto navrhujeme obnoviť pracovné miesto didaktika pre vyučovanie rusínskeho jazyka a kultúry v rámci činnosti ŠPÚ v Bratislave. Doporučuje sa, aby členom výberovej komisie bol zástupca Rusínskej obrody na Slovensku.
8. Pri naplňovaní obsahu vzdelávania pedagogických i nepedagogických pracovníkov a odborno-metodickej pomoci školským zariadeniam (MŠ a ZŠ) Prešovského a Košického kraja vytvoriť v Metodickom centre rusínskeho jazyka v Prešove nové pracovné miesto s rozpočtovanými mzdovými prostriedkami. Výber kandidáta realizovať v spolupráci s Rusínskou obrodou na Slovensku.
9. V záujme skvalitňovania práce učiteľov pristúpiť k zlepšeniu metodickej činnosti prostredníctvom priamych aktivít a zriadením meto-

dickej prílohy v rusínsky vydávaných periodikách s finančnou podporou MŠ SR.

10. Prostredníctvom spracovaných a podaných projektov na MŠ SR ako doplnok a pomôcku k výučbe rusínskeho jazyka pre detí občanov SR finančne podporiť vydávanie časopisu pre deti a mládež v rusínskom jazyku.

11. Zaradiť predmet rusínsky jazyk a kultúra medzi povinné predmety v prípade, že sa škola rozhodne pre jeho vyučovanie. Zároveň prispôbiť príslušné smernice, nariadenia a dokumentáciu.

II. Problematika materiálneho vybavenia - napriek doterajšej pomoci zo strany MŠ SR materiálne vybavenia pre požadované vyučovanie rusínskeho jazyka je nedostatočné.

Navrhované riešenia

1. V záujme zachovania a rozvoja materinského jazyka Rusínov na Slovensku je pre túto menšinu dôležité rozšíriť počet škôl s vyučovaním rusínskeho jazyka. Toto vzdelávanie rusínskej národnostnej menšiny si však vyžaduje zvláštnu pozornosť, personálne a finančné krytie.
 2. V smere ku základnému školstvu je potrebné zvýšiť normatív na žiaka na základných školách s vyučovaním rusínskeho jazyka (návrh o 30-35% variant A). Toto zvláštne normatívne financovanie by sa teda malo vzťahovať už aj na školy, kde sa rusínsky jazyk vyučuje formou nepovinného predmetu. Rozpočet škôl by sa tak mohol normatívne a účelovo zvýšiť len na počet žiakov, ktorí hodiny nepovinného predmetu rusínsky jazyk, resp. inú formu jeho vyučovania na danej škole navštevujú.
 3. Pre materské školy s výchovným jazykom rusínskym zvýšiť koeficient o 35% pre originálne kompetencie na jedno dieťa. MŠ SR by malo finančne pokryť zriadenie a prevádzku materských škôl s vyučovaním rusínskeho jazyka aj v rámci pôsobnosti samospráv.
 4. Pojať do konceptie a plánov MŠ SR financovanie primeraných a moderných pomôcok a potrieb pre vyučovanie rusínskeho jazyka a kultúry, a to postupne na všetkých školách s vyučovaním tohto predmetu. Ide hlavne o podporný informačný materiál s technickým vybavením.
 5. S prihliadnutím na doterajšie zlé skúsenosti s činnosťou distribučnej spoločnosti zabezpečiť zo strany MŠ SR prostredníctvom príslušnej inštitúcie pred začiatkom šk. roku včasnú a pravidelnú distribúciu učebníc rusínskeho jazyka.
 6. Naďalej finančne podporovať vydávanie inovovaných a aktualizovaných učebníc potrebných na vyučovanie rusínskeho jazyka a kultúry. Vydávanie nových učebníc konzultovať s ROS a jej Jazykovou radou.
- Tento materiál bol vypracovaný na základe žiadosti Ministerstva školstva SR (čj. 751/2006-094 zo dňa 27.11.2005) a má slúžiť ako podklad pre spracovanie Konceptie vzdelávania národnostných menšín v Slovenskej republike. Súčasťou dokumentu je prezenčná listina z pracovného zasadnutia Sekcie školstva ROS, učiteľov rusínskeho jazyka, ktoré sa konalo dňa 12. decembra 2006 za účelom zovšeobecnenia a nadefinovania aktuálnych problémov rusínskeho národnostného školstva.

Vladimír Protivňák,
predseda Rusínskej obrody na Slovensku



Русинський програм 16.2.2007– 15.3.2007

16. 2. 2007 – п'ятниця

10.00 – 11.00 – Культурна реві
Подобы жывота
З розгласовой фонотеки

11.00 – 11.30 – Радіоновины
11.30 – 12.00 – Музыка народности

20. 2. 2007 – вівторок

10.00 – 11.00 – Радіомагазин
11.00 – 11.30 – Радіоновины
11.30 – 12.00 – Музыка народности

22. 2. 2007 – четвер

11.00 – 11.30 – Радіоновины
11.30 – 12.00 – Музыка народности

24. 2. 2007 – субота

8.00 – 10.00 – Радіо молодых
Приповідка: Е. Костова
– Леон і тма...

10.00 – 12.00 – Музичны поздравы

25. 2. 2007 – неділя

6.00 – 6.45 – Село граць, співать і думу
думать – репріза

6.45 – 7.15 – Гітпарада русиньскых
співанок

7.15 – 7.45 – Літературна релация: М.
Мальцовска – Палага

7.45 – 9.00 – Радіомагазин

9.00 – 9.45 – Бісіда кумів

9.45 – 12.00 – Музичны поздравы

26. 2. 2007 – понеділок

11.00 – 11.30 – адіоновины
11.30 – 12.00 – Музыка народности

28. 2. 2007 – середа

11.00 – 11.30 – Радіоновины
11.30 – 12.00 – Музыка народности

2. 3. 2007 – п'ятниця

10.00 – 11.00 – Культурна реві
11.00 – 11.30 – Радіоновины
11.30 – 12.00 – Музыка народности

6. 3. 2007 – вівторок

10.00 – 11.00 – Радіомагазин
11.00 – 11.30 – Радіоновины
11.30 – 12.00 – Музыка народности

8. 3. 2007 – четвер

11.00 – 11.30 – Радіоновины
11.30 – 12.00 – Музыка народности

10. 3. 2007 – субота

8.00 – 10.00 – Радіо молодых
10.00 – 12.00 – Музичны поздравы

11. 3. 2007 – неділя

6.00 – 7.15 – Літургія ГКЦ
7.15 – 7.45 – Подобы жывота

7.45 – 9.00 – Радіомагазин

9.00 – 9.45 – Село граць, співать
і думу думать

9.45 – 12.00 – Музичны поздравы

12. 3. 2007 – понеділок

11.00 – 11.30 – Радіоновины
11.30 – 12.00 – Музыка народности

14. 3. 2007 – середа

11.00 – 11.30 – Радіоновины
11.30 – 12.00 – Музыка народности

Телефоны:

► русиньска редакція, Кошыці:
055 7287426, факс: 055 6226139,
продукція: 055 6822945

15 років народностных маґазинів СТВ з Кошыць

В суботу 20. януара ся в Театралнім штудію Шандора Марая на Тімоновій уліці в Кошыцях одбыв Галавечір мінорит на Словеньску, котрым собі Кошыцьке штудію СТВ припомянуло 15. юбілей од зачатку высыланя народностных маґазинів. Пресні в тот день перед 15 роками (20.1.1992), був одвысланий першый наш русиньскый маґазин, котрый модерувала

ка і режісерка Ярослава Саболова Сисакова і камераман Ладіслав Чікі, сценаристы Валерія Фірешова і Петро Крайняк, мол., але і позваний гость Маріян Марко, діректор Театру Александра Духновича в Пряшові. Хочеме вірити, же в будучности ся телевізний народностный маґазин буде ку Русинам доставати сістематічно, холем раз за місяць і же в про-



▲ При „русиньскім столі“ сиділи на Галавечері з нагоды 15-ой річнці народностного маґазину СТВ з Кошыць, зліва: Яна Труціньска Сива, бывша модераторка русиньскых маґазинів, робітник телевізії Лукаш Грицько-Гриць, Люба Кольова, шефка народностного высыланя Кошыцького штудію СТВ, сценарістка маґазинів Валерія Фірешова і сучасна модераторка і режісерка маґазинів Ярка Саболова Сисакова.

тогышня модераторка Яна Труціньска Сива. Святочный галавечір, котрый уведе в зазнамі і СТВ, модерувала ПгДр. Люба Кольова, шефка Редакції народностного высыланя. На програмі ся поділяли і сучасны творителі русиньского телевізного маґазину модератор-

грамовій штрруктурі СТВ під веджіньом нового ґенералного діратора ся найде ліпшый час на його одвысланя про вшиткы народностны маґазини, котры ся выслають з Кошыць до цілой Словеньской републіки.

Текст і фото Петро Крайняк, мол, Пряшів



▲ Далиша успішна репріза Гогольового Ревізора была в Театрі Александра Духновича 6. фебруара т. р. На фото геречкы Ревізора. Л. Брегова, Л. Лукачікова, Д. Русинкова і Я. Саболова – Сисакова. 9. януара мав наш ТАД прем'єру gry Жывот з настелины од Карола Горак.

27-ый фебруар 2007 о 16.30 є день, коли можете слідовати найновшый русиньскый маґазин на СТВ 2.

Дознає ся в нім інформації о новій книжці (о свадьбных звыхах Русинів) Івана Чіжмара зо Свидника, о можностях штудію русиньского языка – шанца про матурантів, о 50. річнім діяльстві на співацькій сцені Марькы Мачошковой, о найвекшій цінтері з 1. світовой войны в Чабалівцях, смачны русиньскы їдла буде варити шефкухар Владімір Мороховіч, родак з Пчолиного. Репріза маґазину буде одвыслана вночі з вівтірка на середу 28. фебруара 2007.



■ На днешній презентації ваших образів сьте ся учасникам пригварили по русиньскы. Є то в днешній добі цінность, еле не вшыткы протомны были Русины... Не мате страх, же в будучности буде на ваших выставах менше людей і зато, же не вшыткы розуміли вашому привитаню?

Не мам з того ниякий страх, бо єм гордый Русин а мої приятелі то знають, акцептують і цінять собі то, же бісідую своїм родным языком. Мої предкы походять з Піскуровець, довгы рокы єм жив в Підкарпатській Русі. І за часів, кедь сьме ся не могли голосити ку русиньській народности, єм нігда не таїв свою ідентіту і фурт єм собі приписовав русиньску народность. В моїй генерації сьме собі помагали утримовати і проживати власну народностну самобытность.

■ Можете характеризовати понятя народностна самобытность?

Про вшыткых Русинів тото понятя бы мало означати найцінішу властность, їх кровну і духовну єдноту, традиції, історічну судьбу, діяня предків, язык, літературну сферу і позитівне одношіня ку родному краю. Єдным словом вшытко то, што належить нам Русинам.

■ Могли бы сьте нам коротко представити свої штудійны рокы і свою роботу?

Выштудовав єм гімназію в Гуменнім а потім Академію витварного уменя в Братіславі. На академії ня учів визнамный русиньський малярь Осиф Бокшай. Быв то великий чоловік. Цільый свій жылот єм промалював. Перешов єм много работ, але тота найприносніша была,

На словічко з Проф. Іваном Шафранком

Академічний маляр, високошкольський витварный педагог Пряшівщины, великодушный Русин, мудрый чоловік, прихыленець Енді Варголы... Стрітнута з ним єм выужыла, жебы вам приближыти так цінного чоловіка, його русиньске коріння, думаня і довгорічны жылотны скусености в области приближыти практыкі і малярства.



▲ Академічний малярь Проф. Іван Шафранко у своїй галерії перед своїма образами.

же єм учів як високошкольський педагог на Пряшівській універзиті, де єм давав штудентам до сердца любов ку образом, ку жылоту, учів єм їх бісідовати зо своїм ділом. Бо чоловік може малювати кілько хоче, але як не мать інспірацію, не є видно сердце в його образі. Были і бо-

лестны зажиткы, коли не мож было выставовати образы, коли не было фінанцій, коли єм не міг высловити свій погляд. В 1964 р. в Празі єм першы раз выставовав свій абстрактный образ, за котрый єм дістав оцініня од тогдышнього міністра культуры. Потім єм першы

раз на выходнім Словеньску представив популярный РАДЕ-МАДЕ (найджений предмет). Теперь єм в пензії, але дале малюю, а продовжовательков мойой пути є моя внучка, котра барз любить малювати. Єй образы можеме видіти і на днешній вернісажі.

■ З чого черпате енергію на малюваня, який є ваш головный мотив і яку техніку жывате при малюваню?

Я єм модерністом і мої образы мож зачленити до постмодерной doby. Люблю малювати абстрактны образы. Виджу в них неконечно, бо знам, же нігда ниякий конець не буде. Рад малюю в комбінованій техніці акрилу з олійом. Моїм желаньом є довести до максіма світло і контраст в образі. Вельо малярів гварить, же як мать кризу, та не може малювати. Але Енді Варгол гварив, же він мать фурт кризу, а самы видите, які приносны і цінны суть його образы. Люблять ся мі його образы, а за найвекше його діло поважую портфолію Святый Юрій і драк.

■ Што бы сьте отказали нашим русиньськым читателям?

Жебы не были самы собі неприятели, бо ніхто чужій нам не шкодить, лем мы. Єднозначні мусить быти в наших сердцах і мыслях правдива любов в наш русиньський народ. Уж сьме ся дость поучили з наших історічных кривд. Далє, жебы родичі ся снажыли дати своїм дітям адекватну горстку гордости і штудій, бо лем добрі выхованый чоловік є годен собі усвідомити свою ідентіту.

За розговор дякує
Сільвія Лисінова
Фото авторкы

Выстава образів І. Шафранка в Пряшові

Через свої образы многы малярі презентують свій погляд, свою душу, сердце. Так было і на выставі академічного маляря Проф. Івана Шафранка, котра ся одбыла дня 17. януара 2007 в його Галерії у Пряшові. У своїм вступі пан Шафранко представив свою

жылотну малярську путь і привитав вшыткых учасників, меджі котрыма было много людей з области культурного і сполоченьского жывота. То свідчить о тім, же інерес о малярство в днешній комерчній а гіпермодерній добі не вымирать. Мі, як лаікови, є тяжко оціньовати

образы так визнамного русиньского маляря, але можу повісти, же за тов кількостьов образів, котры на першы погляд вызерали дость абстрактно, ся скрывало много сімболів добра з нашого жывота. Іншы образы наповідали о гармонії і добрых контактах меджі людми, як є любов.

С. Л., фото авторкы



У Сабінові прыбываюць грекокатолици

Храм прысвячэны Пресвятой Богородиці ў Сабінові плануе да будучыні звекшыты, бо на недільных літургіях ё ё до посліднаго місця заповнены. Як повів сам сабіновскый декан Тгліс. Ярослав Матоляк (родак з Камюнкы): *Нашы віруючы маюць велику почывіть ку Матери Божій. Храм ё кажду неділю преповнены, приходять ку нам і віруючы з околитых сел – з Дреніці, Лютины, Якубовой Волі і Руськых Пеклян (родне село Благословеного П. П. Гойдича) і иных. Недільну головну літургію служыме по старославянскы. До літа бы сьме хотіли звекшыты бочну часть храму, жебы*

каждый віруючий мав своє місце. Я ём Русин і цілы жывот ся снажу выповнювати візію мойого отця, камюньско-го родака. Хочу, жебы віруючы ішли за прикладом певной віры, яку мали великы люде церковного жывота, як Святый отець Ян Павел II. і нашы Благославены мученицы Владыка Павел Гойдич, Василь Гопко і иных, котры оддано любилы і величали Пречісту Діву Марію.

Віриме, же і через церковнославянскый обряд ся росшырить в Сабінові нелем кількость грекокатоликів, але і Русинів.

С. Л.

Артос – часопис Общества св. Йоана Крестителя выходить раз за квартал. В другой половині януара т. р. вышло його перше чісло на тот рік. Його обсяг на 35–ох странах ё розмаітый і интересный. Гнедь на зачатку ся ку чітателям на порозі нового рока пригварять камюньскый парох о. Ф. Крайняк словами апостола Павла: *Благодать і любовь нашого Господа, най ё з вами, братя (Гал. 6, 18).* **Отцівска любовь Владыкы Блаженного Павла** ё назва статі чірчанского душпастыря о. Ярослава Поповца, котрый припоминать 80 років од часу (25. 3. 2007), як был наш русинскый Владыка, тепер священномученик Павел Гойдич, высвячэны в храмі св. Клімента в Римі на епіскопа Пряшівской епархіі. На тім місці ё надруковане письмо бывшого чірчанского пароха Андрія Греша (1901–1993), котрый, як му штат заставив выплачания фінананцій, написав Владыкови Павлови, де просить поміч о і раду. О іконі Тайной вечері з ладомірского храму, на котрій ё тринадцять апостолів пише в часописі о. Иван Барна. Як знаме іконы з Тайной вечері, ё на них 12 апостолів, но на споминаній іконі їх ё 13. Хто може быти тым тринадцатым апостолом, ся дочітате в ста-

Вышов новый АРТОС

ті **Тринадцатый апостол**. Далшы статі на тему спасіня, гріху, покаяня, смерти, посвячіню обыстя, пригоды зо жывота коло нас, стишок О. Кудзея Свячена вода – заповня-



ють далшы страны Артосу. З часопису ся можеме дочітати і о діяльстві Общества св. Й. Крестителя, як і о його планах на тот рік. Надрукована ё ту іформація о смерти Николая Дзурінды (отець бывшого премера Влады СР), ёдного з найстаршых членів Общества, котрый во віці 92 років умер 11. децембра 2006. Рубрика **Мате слово** ё простор про дописователів, де найдеме надрукованы погляды чітателів. Томаш М. Бабяк, кантор в Юрковій Волі, ся у своїй статі під назвом **Наслідство отців сохранный нам, Господи...** задумуе над тым, што сьме зробили або робиме про утриманя в наших церквах старославянского обряду, котрый нам завидять і за границями в Лурдах, Фатімі, Римі, Меджугорю і т. д. Штирі страны Артосу з назвом **Місіонарик** суть адресованы дітям і молодежи. Ту они найдуть одповіді на многы выжны опросы зо Святого письма і практичного жывота, але і пригоды на задуманя ці змаганя про скавтів. Свята од януара до кінця марца нам Артос приносить в Грігоріянскім календарі, котрым ся завершуе його перше тогорічне чісло.

–АК–



Фашенговый камінь

Ідучі помаленькы домів, веселый і задуманы по баловій ночі в неділю над раном, закопну о камінь і скоро падам на землю. Йой, котрый шаленяк поставив тот камінь на ходник? Пригварям ся сам собі. Одтяг ём камінь на бік, сів собі на нього і роздумую... Обычайный камінь зошмарить чоловіка на землю, але може послужыти і як стілець. Чоловік і камінь, яка подоба! Мы, люде, сьме даколи як жывый камінь, котрый може пошкодити, але і помочі. Яким каміньом ём я? Тым, што лем заваджать, што

ся о нього люде можуть підшпотити, кедь о нього закопнуть? Знам прыяти погрожіня і дати ся переложыти з драгы на потребне місце?! Не залежыть на тім, де буду, ці підперати іншы або німо стояти на видителнім місці. Лем не быти збыточным, не дати ся знеужыти і дати ся вести мудрым Словом і ставительом Ісусом Хрїстом. Він найліпше знать, де ём потребный в днешнім нелегкім часі. Лем, жебы моё сердце было все способне помочі, жебы нігда не скамяніло. (Мт. 12, 34–37).



ТОКАІК

Село Токаїк ся находит у Стропковскім окресі. Лежить в горах Ондавской верховины, є обколесене краснов природов і чістым люфтом. Про интересность, з під Ондавской верховины вытікать ріка Ондава, котра споює рекреачну область Домашу з містом Стропков. Через село протікає ріка Токаєц. Токаїк є ідеалнов оазов на оддых і туристіку, котру мож споїти зо збераньом лісного богатства. У селі ся находит музей присвяченый Токаїцкій трагедії, в котрім суть експонаты з другой світовой войны, якої закладательом є Інж. Василь Малеш. В новембрі 1959 р. був у селі одкрытый памятник – **Навернутя до выпаленого села**, котрый зображує плачучу жену над смертьов свого сына. За селом, на знамім місці, де постріляли жытелів Токаїка, був выбудованый меншый памятник во формі камяногоobelіску. В сучасности Токаїк мать 104 жытелів, свій ерб (значить силу і бойовность в Токаїцкій трагедії), котрый посвятив о. Петро-Павел Галько, ЧСВВ, вікарь про Русинів і заставку. Жытели села суть переважні грекокатолицкой віры і мають у селі свою церьков, котра є выбудована в бароково-класічнім штілі. Парадоксне є, же лем тотя церьков і една хыжа ся захранили од выпаліня в часі другой світовой войны. Церьков притягує своей интереснов архітектуров а главный олтарь є з бароковым іконстантом. Закладный камінь грекокатолицкого храму походить з року 1843. Селу старостує уж другый волебный період молода, амбіцозна старостка Яна Медвіцова, котра нам повіла:



▲ Старостка Токаїка Яна Медвіцова.

Єм горда на то, же можу старостовати так вызнамному селу, як є Токаїк. Наше село уж много років утримує фундамент русиньства, молоды дітчыкы бісідують по русиньскы. Мерзить ня велика асіміляція жытелів, може то іщі все оставать в мыслях людей якысь комплекс насилной українізації з минулости, коли люде ся немогли голосити ку русиньскій народности. Переважна часть жытелів села тоту зміну не прияла з той причыны, же український язык не поважовала за свій материнський. Зато зачала масово свої діти давати до словенських школ. У многих то резонує і до днесь, што было і фактом при

В днешніх новинках ся знова вертаме ку нашій сістематічній рубріці, в котрій вам хочеме представити село, котре перед 63. роками пережыло велику токаїцку трагедію, де німецькы фашисты з помсты ростріляли 32. партизанів. Потім скоро ціле село підпалили. Но за помочи штату і певной волі і віры жытелів села, був выбудованый новый геройский Токаїк.



списованю людей в році 2001. Зато вшыткых наших жытелів, родаків і потомків Токаїка і через вашы новинкы вызывам ку тому, жебы не забывали на то, хто суть і одкы суть. З гордостьов ся голосте ку свойому родному краю, духовным цінностям, ку гробам наших народных героїв, бо інакше наш карпатський народ вымре. До нашого села каждый рік приходить много вызнамных людей з области культурного, політичного і сплоченьского жывота на петный акт, котрый ся одбыває 19. новембра з нагоды Токаїцкой трагедії, зато їм укажме, же сьме горды Русины, котры мають во світі своє вызнамне місце. А так як они, не забывайте, же Токаїцке мemento фурт жыє!

3 історії села

Першый писомный документ о селі Токаїк походить з року 1430. Його першый назов був Thokey, што свідчило же то неодділна часть стропковского градного панства. Село заложыли усадлиці і шолтыс, котры мали закупне рольницьке право. В 1875-ім році мало село выбудовано 48 хыж і 29 господарських будов. В році 1911 уж лем 27 хыж, бо польскы войска село дость спустошыли. В часі другой світовой войны было село підпалене. Тоды згоріло 27 хыж і 28 господарських будов. Село ся записало до історії геройского боя нашого народа проти фашизму. З нагоды 20-ой річницї СНП був Токаїк оцінений памятнов медайлов і Радом Червеной заставы. Перша деревяна школа ту была выбудована в 1810-ім році а о 100 років нескорше у селі выбудовали муровану школу, котра тыж в часі другой світовой войны згоріла. В сучасній добі село не мать свою школу, діти возить автобус каждый день до близкого Стропкова. По 1989-ім році ся започало зо сельсков выставов, був заведе-

ный водовод і выставена пошта і цінтерь жертвам другой світовой войны. В сучасности є село і сплінофіковане, докінчує ся дом смутку, започата є каналізація і будованя ходників. В селі ся находит польногосподарське дружство, котре належить під централне село Нижня Ольшава. По затопліню села в році 2000, были выбудованы 2 новы мосты. Заслугу на тім вшыткім маюють робітны Токаїчане, як і бывшы і теперішні посланці Сельского уряду.

Народны традиції і шпорт у Токаїку

Село мать много традицій переважно русиньского характеру, котры ся переносять з поколіня на поколіня до днешніх часів. Токаїк і його околища суть знамы своїма ремеслами, як ко-



▲ Памятник навернутя до выпаленого села зображує плачучу матір над смертьов свого сына.

шыкарством, виробов деревяных предметів, але і подомовым продаймо, котрый ся зачав уж зачатком 19-го сторічя. Обходовали з деревяными виробками, полотном і кошыками. Каждый рік 25. юна ся у селі організує **Стропковска двадцятка** - теренный біг, котрый мать шарт в Токаїку, продовжує через лісы до Стропкова, де ся кінчить. За цінности бігу ся поважують: терпеливость і способность вздорвати недоброму часу. Як повів председа організачного выбору Інж. Імрїх Гамарчак: **Біг є присвяченый памяти Токаїцкой трагедії а нияк не хочеме, жебы ся з бігу стал „бізніс“.** З той прекрасной акції ся нігда не сміє вытратити радость зо шпорту і стрітнутя з близкыма. Але хыблять нам на ній молоды люде, што нас не тішыть. На Стропковській двадцятці ся участници змагають в пятох категоріях: категорія А – до 40 років, Б – од 40 до 49 років, Ц – над 50 років і категорія про жены. То, же Токаїк шырить шпорт, свідчить і дальша не менше важна акція, котров є біг на памятку СНП. Тот ся зачинать в недалекім селі Калинів а штафетово ся продовжує через Токаїк аж до далекой Баньской Быстріці.

Сільвія Лисінова, фото авторкы



► **3. 2. 1892** – Народив ся в Орябині, окрес Стара Любовня, **Іван Киндя**, народный поет і прозаїк. В книзі Дрітарі описав історію спішських дрітарів з властных скусеностей. Умер 20. 7. 1964 в Орябині.



► **4. 2. 1941** – Народив ся в Нижніх Чабинах, окрес Меджілабірці, знамый академічний малярь **Михал Чабала**.

► **7. 2. 1864** – Народив ся **Антоній Годинка**, славный науковець, академік Мадярської академії наук. Знама



є його історична робота (Отцюзна, газдуство и прошлость южно-карпатських Русинув). В його рукописнім наслідстві ся утримали і лексикографічны і етнографічны роботи, котры і дотеперь не стратили цінность і выдавають ся: Глаголиця, Пісні нашых предкув і інші. Умер 15. 6. 1946 в Будапешті.

► **8. 2. 1932** – Народила ся в Габурі **Марія Хомова (Дупканічова)**, педагог, языкознателька, авторка многих літературных статей, співаторка книжки Оброджія Русинів (2005), одповідна редакторка Русиньских літературных алманахів, активна кул-

Календарь вызнамных русиньских діятелів

турна діятелька Русиньской оброды на Словеньску, Сполку русиньских писателів Словеньска і дописователька Інфо Русина.

► **10. 2. 1925** – Народив ся у Великім Липнику, окрес Стара Любовня, **Іван Пещак**, правник, політичний діятель, педагог, канд. наук, доц., проф., доктор наук, член-кореспондент ЧСАН, автор многих публікацій з области криміналістики і права.

► **11. 2. 1835** – Народив ся в Чабинах, окрес Меджілабірці русиньский будитель **Анатолій (Александр) Кралицький**, знамый церковный діятель, літератор, історик, публіциста і выскунник, збератель русиньского фоклору, главні з Лабірціны.



► **12. 2. 1866** – Народив ся в Брезничці, окрес Стропков, **Іван Поливка**, педагог, культурно-освітній і научный діятель.

► **12. 2. 1922** – Народив ся **Василь Молнар**, знамый писатель, філолог, співатор ґраматікы Материньского языка. Публікувати зачав іщі в гімназії в алманаху Живая струя. В зборнику Поклик отчого края вышли найліпшы поетічны описы родных міст.

► **12. 2. 1909** – Народив ся в днешь уж затоплений Старині, окрес Снина, **Юрко Колинчак**, народный поет.

► **14. 2. 869** – Умер св. **Кіріл** (Конштантин), автор славянської азбуки і першых перекладів Св. Письма і літургічных текстів до старославянського языка, просвітитель Славянів. Народив ся у 827 р. в місті Солунь.

► **14. 2. 1732** – Народив ся в Торисках, окрес Левоча, **Іван Брадач**, русиньский грекокатолицький єпископ Мукачевского єпископства, релігійный і культурно-освітній діятель. Умер 5. 7. 1772 в Мукачеві.

► **16. 2. 1951** – Народила ся у Видрани **Анна Мігальова (Дадайова)**, учителька русиньского языка на ОШ Духновій в Меджілабірцях, культурна діятелька.

► **16. 2. 1952** – Народила ся **Марія Червенякова**, діректорка ОШ в Шарішкім Шавнику, учителька русиньского языка, культурна діятелька.

► **17. 2. 1961** – Народив ся **Мірослав Кереканіч**, культурный діятель, дірігент, музикант, вихователь музикантів молодой ґенерації, член ВВ РОС.

► **17. 2. 1949** – Народила ся в Странянах **Анна Кузмякова**, бывша председкыня РОС, бывша редакторка НН, сучасна шефредакторка місячника Інфо Русин і культурна дія-

телька РОС.

► **18. 2. 1933** – Народив ся **Федор Барна**, редактор, публіциста, культурный діятель Русинів на Словеньску.

► **20. 2. 1923** – Народила ся в днешь уж затоплений Остружниці, окрес Снина, **Анна Галґашова**, русиньска народна поетка і писателька. Авторка книжки Стружницкыма пішниками (1993), єй поетічны творы суть надрукованы в зборнику русиньской народной поезії Терньова ружа (2002) і в антології русиньской поезії Русински/русиньскі пісні (1997). Умерла 15. 1. 1996 в Пряшові.

► **22. 2. 1944** – Народила ся **Марія Грабовска**, знама і доворічна співачка професіонального ПУЛС-у в Пряшові.

► **22. 2. 1987** – Умер в Нью Йорку **Енді Варгол**, похований є в Пітсбургу. Його родичі Русини одышли з Міковой до Америки за роботом. Світознамый вытварный умелець, єден з основателів поп-арту. Народив ся 6. 8. 1928 в Пітсбургу. Його першый музей був отвореный 1. 9. 1991 в Меджілабірцях.

► **28. 2. 1931** – Народила ся в Меджілабірцях **Анна Симкова (Клецова)**, знама геречка Театру Александра Духновіча (колишній УНТ) в Пряшові. Познаме ю і як єдну з кум з популярной розгласовой релациї Бісіда кумів.

Выпрацьовала Анна Кузмякова

Бардійов – В центрі Бардійова ся у послідній январовый день т. р. одбыло святочне отворіня Польско – Словеньского дому за участі представителів польских міст Горліца, Криніца і нашого Бардійова. Договор о партнерских контактах Бардійова і споминаных польских міст був підписаний іщі в 1999 р. Контакты в области культуры і шпорту маюць в бардійовскім окресі і пригранічны русиньскы села з обох боків, котры ведно з Русиньсков обродов в Бардійові організують вшелякы фестивалы. Одкрытьом Польско-словеньского дому ся одкрыли шырышы можности взаємной сполупраці обох країн в многих областях жывота.

Острава – Свидничанка Маріянка Василенкова з ОШ на Карпатській улці в Свиднику м. р. (14. – 17. децембра 2006) на позваня остравской телевізії і розгласу была на Меджінароднім фестивалі рожественных звиків, коляд і ремесел „SOUZNĚNI” в Оставі. Позваня достала од самого дірєктора фестивалу Зденка Тофела на основі успішного Галаконцерту в Празі, де выступала за здобытя стріберного Славіка СР 2006. На фестивалі Словеньско (але і з русиньским репертоаром) окрем М. Василенковой репрезентовала і співацька ґрупа Ястрабчан зо Шарішского Ястрабя, 8-членна ґрупа Грекокатолицького хору св. Романа Сладкопєвця з Пряшова, співачка Моніка Кандрачова і людова музика Андрія Кандрача, котра грала до співу вшыткым выступаючим зо Словеньско на концертах, котры ся одбывали 4 дні. Вшыткы концерты награвав остравський розглас і телевізія. М. Василенкова як наймолодша учасничка на вшыткых концер-

Новотины нелем з домовины

тах своїм красным і чістенькым голоском учаровала притомных і мала великий успіх, зато достала і честь при завершалній сцені співати соло сполочной коляды.

Снина – Сніжный скутер Народному парку Полонины на новый рік подаровали в Руськім (затоплене село Стариньской долины) таліаньскы колеґове зо 300, з котрыма сполупрацюють уж добры 3 роки (через хов зубра – найвекшого сухоземского савца).

Гуменне – Вигорлятьска книжниця в Гуменнім в рамках циклу Доволєнкы доволєны з Інж. Павлом Кнеблом, автором книжки Путованя про нич, за нич, позывать на бісіду з уважками діяпозитів на 15. фебруара 2007 о 17.00 год. Єден і піврочне путованя Моравака по Карпатах, Кавказі, Гімалаях, Тибеті, Тянь-Шані і Сібірі стояло автора 250 талярів. Копа зажитків на границі жывота сформовали авторови властный погляд на ціну жывота. Автор перешов 21 000 км на біціглю а 56 000 км стопом.

Пряшів – Місто навщівив вельвысланець Швайчарьской конфедерациї в СР, Й. Е. Йозеф Ареґер. Цільом його навщівы была приобіцяна поміч (даровати рентґены) шпыталям в Пряшівскім краю і зытїи ся з председом Пряшівского самосправного краю МУДр. Петром Худіком, абы продебатовати далшы кроки сполупраці.

Снина – В літі м. р. Сниначане одкрыли высше 2-метрову соху папы римского Яна Павла II. Недавню посланці міста за конзулациї академічного маляря Андрія Смоляка рішыли далшу понуку. Є нхов далша соха – Доброго ангела миру, котру їм задарьмо нукать Фонд Меценашы сторіча Руськой федерациї. Автором сохы є малярь Пйотр Строньский, котрый ся поділяв на обнові Храму Христа Спасителя в Москві а за вытварны фрескы був у 2000 р. вызнаменаний Златов медаліов. Снина бы мала фінанцовати лем превоз сохы з Москвы до Снины. Таку соху Русі нукають і Братіславі. Добрый ангел миру бы мав в Братіславі хранити Словеньско зо западу а в Снині з выходу. Посланцям синьской самосправы ся соха любить, але розходять ся їх погляды, де ей дадуть достойне місце. Єдны хотять, жебы стояла при вступі до Снины, іншы до центра міста. Увидиме, ці ся Добрый ангел миру достане на Словеньско і де буде перше стояти. Ці в Братіславі або в Снині.

Сіґет – Румуньско – Од 21-го до 24-го юна 2007 ся буде в румуньскім місті Сіґет одбывати IX. Світовай конгрес Русинів, на котрім ся зыйдуть Русини – представителі русиньских організаций з України, Польска, Мадярска, Сербьска, Хорватьска, Словеньска, Чех, Споеных штатів Америки, Канады, Німецька і Румуньска.

Краков – Польско – В польскім Кракові ся од 13-го до 16-го септембра 2007 буде одбывати 3. Меджінародный конгрес русиньского языка, на котрім ся зыйдуть языкознателі з цілого світа.

Спрацьовала А. Кузмякова



МОДЛИТБА

(Популярна співанка В. Волчка, родака з Порача, написана в порачскім діалекті)

Верни се мі, верни, солодка
споминка,
не дай мі забути то, же я
Славянка.
Не дай мі забути, бо світ є
барз крути,
русиньска душічка крегка.

Реф.

Співайте співаночки наші,
шак маю тільки ціту і краси,
тільки ціту і краси.

Сестри, братя – Русини,
по світі рострачени,
єдни ішли за Дунай
а други аж за море,
чі право щестя там найду,
чі лем душу умию?..

Як горска студнічка –
русиньска душічка,
так мі повідали
дідко і бабінка;

Щіро серце майте,
Собі помагайте,
Бо помуч, мудрость
Найвекша.

Реф.

А ещі єм вам забула повісти,
кедь іду дідко і бабка спати,
клякнеме собі на коліна а так
се модлиме, першо се модлиме
за найближшу родину, так і за
Русинув і за вшиткы славянськы
народы, а тота модлидба
найдовша. То дідко повіли, же
нас барз дуже, од Балтіцкогo
моря аж по Урал. Далє се мод-
лиме за вшитких добрих люди
а дакеди ай за тих, чо нам не
праю, чо ім душа блуди. А так
дідко повіда нам шитким веля
щестя, здравя на многая і бла-
гая літ.



ЗАРІКАНЯ СКЛЕРОЗЫ

Поки я спав, реч мі вкрали,
нашептаний єм словами,
та выгварти їх не можу
і чекам на волю божу.

Припомянь мі, што–м мав гварти,
пів здорова зато дам ті.
Так бы–м ся рад ісповісти,
але память ношу в гіпсі.

Моє Я давно завмерло,
під чалом мам довго твердо.
Чом мам таку кару нести?
Же сам собі не даш чести!

Летять снігы, сонце греє
а потім зась доджік ліє...
Згоры долов власти – скоро,
та впадь, народе, догоры!

Як мі треба путь глядати,
што веде ку благодати?
Задзвонь дзвонами на бурю! –
одкысь з кута раду чую.

Невиданий ту мудроглав
напослідку ся к мі озвав,
но я не знав, же анонім
все думав на сердечный дзвін.

Тот ВІН у тобі єсь сам Ты,
ты сам ся выведь з темноты!
Чуджы дзвонь не руш веце,
бо ті од них пукне сердце!

Штефан Сухый

ДАЙ НАМ, БОЖЕ

Дай нам, Боже, здравя, силу,
утримати свою віру,
народность і обряд в церькви
про потомків аж до смерти.

Помож, Боже, силу мати,
традіції сохраняти,
най не згынуть в нашім краї
прародичів обычаї.

Дай нам, Боже, памятати
реч, котру учіла мати,
по нашому ся молити,
прославляти тя, любити.

Помож, Господи, од біды –
вытратать ся нам бісида.
Зрадця духовно калічить
Вірный народ Духновічів.

Боже, і мы твої діти,
помож ся нам зеднотити,
взаємно ся уважати,
своє у чести тримати.

Миколай Коневал, Камюнка

ПРИШЛА ЗИМА

Нападав білый сніг
всяды ся біліє,
і в зимі в природі
сердце ся радує.
Каждого, хто выйде
природов ходити,
по біленькім снігу
ногами бродити.

Берегы, долины
із снігом покриты,
стромы, крякы білы,
якы бы лем зацвиты.
І пташкы літають
што в краю zostали,
Як бы ся із зимной
красы радовали.

Хочь мороз і вітер
холодный подувать,
морозить нам і тварь
і порядні щіпать.
І тогды природов
радостно ходити,
із ей білой красы
сердце потішыти.

Штефан Смолей,
Меджілабірці

Споминаме на капелу в Руськім

Музична капела была заложена в 1933 році в днесь уж затопленім селі Руське. З ініціативы чеського цолника, котрый забезпечів і музичны інштрументы, капелу заложыв український учитель Орест Шенкрік. Інштрументы были купены за фінанції наших родаків в Америці. Капела мала 19 членів і з капелником і свої пробы (по вечерах і в неділі) мала в культурнім домі в Руськім, який був выбудований тыж за фінанчнoй підпоры родаків з Америки. Нотовы записы про музикантів робив капелник, котрый ім дав заклады музичной теорії, сам не грав на жадный музичный інштрумент. Репертоар капелы був зосереджений главні на церьковны обряды (Великдень, Рождество) в близкій околиці. На хрестины, свадьбы і погробы грали цїгане зо Стаціна. Найвекшым успіхом капелы была участь на цілоштатнім змаганю в Празі (май 1939 р.), де тото музичне тілєсо здыбыло 2. місце. З того часу походить і стара фотографія, котру видите. Интересна была дорога капелы до Прагы. 20 км до Стаціна ся музиканты везли на возах, одты мотораком до Гуменного а потім влаком до Прагы. Запис зо змаганя в Празі слухали жытелі з радія, котре было на дворі капел-

никовой хыжы в Руськім. Членами капелы были малорольници од 20 до 40 років. Роспад капелы настав в 1938–1939 роках з приходом Мадярів на нашу теріторію. Капелник О. Шенкрік мусив перед Мадярами утечі зо женов, бо був комуністом. Інштрументы перед Мадярами перевезли до Снины, де учитель Гросс, на закладі того музичного інвентару, заложыв дыхову музику в Снині, пізніше і в Гуменнім. Так дыхова музыка з Руського дала заклад музичного жывота до сучасных двох окресів – Снины і Гуменного.

Написанє подля росповіді Юрка Лемпеля (1930), родака з Руського, сына чінелисты той капелы. Записала Марта Біркова, фото з єй архіву.



▲ Вышній ряд з права: Боднарь, Габушта, Мацан, Васько, Лауруськый, Макай, Васько, Дуркот, Гудак. Середній ряд з права: Костовчак, Шамулка, Баламінтура, не знаме, Шенкрік, Петрак, Чорнаніч, Дуранський, Грїб. Долов: Кірняк, Лемпель.



50-річний юбілей музичного шкoлства в Старій Любовні

Ініціатором закладення музичного жывота в Старій Любовні був Михал Кмеч, выхиреный музикант і терпезливый організатор з горстков своїх прихыленців. Правда, на самім зачатку были немалы бареры, котры ся подарило проломити в 1954 р., кедь зачали правны роботы про взник Музичной школы. Сй діятельство ся датує од 1. септембра 1956 р. Першы рік учіло четверо учітелів, діректор школы М. Кмеч і трьоми екстерны учітелі. Школьскый объект мав три учебні, котры ся властні находили в учітельскім кварталю. Поступні прибывало заряджіння, музична бібліотека а 1. новембра 1956 і новы музичны інструменты. Интерес о студія ся зосереджовав главні на клавір, акордеон і гуслі. Першыма інтерныма учітелями были Ш. Сврчкова, А. Гейкерлік і Н. Кмеч. Школа за помочи учітелів Єденадцятьрічної середньої школы готовила вечірні выступліня, опереты і організовала заязды до Спішской Новой Вси і Липян. В далшій році 1957/58 ся выука на школі росшырила о талантованых школярів. Про интерес векшой кількосты школярів мусили росшырити і класы. Активным діятельством учітелів і їх школярів на вшеляких школскых і культурно-сполоченьскых акціях ся школа стала центром музичного жывота в місті. Перше выступліня мали школярі в маю 1958 р. а в 1960 р. скончів студія першы абсолвент школы В. Червеняк. О рік пізніше были помічниками при науці методічны дні і родичи школярів (ЗРПШ). Ку школі в Старій Любовні, котра достала назву Людова школа уменя (ЛШУ), ся причленили школы з Подолинця і Спішской Новой Вси. В 1967/67 прибывать в школі выука гры на гітару, о рік пізніше на кларінет а в далшых роках гра на лісний рог, флауту і трубку. Од 1971/72 школьського року прибывать і вытварный одбор. Систематічний рост кількосты школярів собі выжадовав далше росшырїня просторів в школі, бо выука ся одбывала в основній і учньовській школі а даколи і во властных кварталях. Аж в в. шк. році 1975/76 была ЛШУ приділена самостатна будова. По двадцятьох роках естования школы ся дочекав краснаго оцініня – Заслуженый учітель і ей закладатель М Кмеч. Од

1977/78 року были в школі уж три одборы: музичный, вытварный і новозаложенный танечный одбор. О рік пізніше (1978/79) выникать побочка ЛШУ у Великім Липнику, де в пожыченых просторах ОДШ учіть двое педагогів – Л. Мосорякова і Ф.

выштыкы 4 одборы овировали і презентовали на розмаітых конкурзах, змаганях а в 1987/88 р. здобыла школа найвекшы успіх в історії, а то на крайскім змаганю музичных одборів. О рік на то пришло і оцініня про діратора Ш. Зиму – тітул Прикладный учітель. Поновембровы зміны 1989 року засягли і до жывота ЛШУ. Вдяка веджіню школы і Учітельского фора уж во фебруарі

коллективом зволеный Василь Кузмяк. Радость з великих просторів не тримала довго. Уж в 1991/92 р. з попередніх трьох штоків остав выужытый лем еден. З економічных причин ся знова зужують просторы. Зміны на пості діратора ся за попередні роки черяли меджі двома особами – П. Мосоряком і Ш. Зимом. Од 1. юла 1999 р. є дірктором школы Мгр. Петро Мосо-



▲ Робочій коллектив ОУШ в Старій Любовні у 2006 році. Зліва горі: Я. Сивулька, В. Кузмяк, Й. Мелхер, П. Мосоряк (діректор ОУШ), Ш. Зима, В. Червеняк, Й. Андрейка, П. Єндріховський, З. Віслоцкий, О. Козак. В середнім ряді: А. Грінцова, Е. Колларова, А. Войтекова, А. Новакова, Д. Годушова, Й. Беднарікова, М. Будзакова, М. Новайовска, Л. Мосорякова, М. Кураліова, А. Зрелякова. Долов: Д. Белішова, М. Сивоньова, Б. Штефанякова, М. Заварткаіова, Л. Кральова, Й. Сивулька, М. Каченякова, П. Бенкова, М. Федакова, Д. Щасна. Акордеоноый коллектив ОУШ в 2006 р.

Ілечко. Діятельство четвертого одбору – літературно-драматічного, ся датує од септембра 1979.

В 1982/83 р. функцію діратора школы М. Кмеч передає Ш. Зимови (председа ОО РОС в Старій Любовні і член ВВ РОС). Заступкыньов ся стала П. Бенкова – обоє абсол-

1990 была школі приділена будова бывшого ОВ КСС. Великы просторы дали педагогам і школярям іщі векшы смак до далшой роботы, окремы одборы ся могли взаємно інспіровати а школярі мали векшы можности абсолвовати веце одборів. В тім часі евідує школа найвек-

ряк зо Страняң. Його штатутарного заступцю выконує Ян Сивулька з Камюнкы. В 2002 р. ОУШ надвзяла сполупрацу з Музичнов школов в Новім Сончу (Польско), з котрой школярі з учітелями систематічні выступляють на Рождественных концертах ведно зо ОУШ в Старій Любовні. Порівнаючі зачаткы музичного шкoлства зо сучасностьов треба повісти, же настав великий і радостный скок. Кедь на самім зачатку мала юбілююча школа 4 учітелів і 65 школярів, в сучасности школу навщівує 638 школярів, котрых учіть 30-членный педагогічний коллектив. Їх роботу мож видіти на неедній культурно-сполоченьскій акції в Старій Любовні, де своїм выконом здобыла сердця каждого учасника. Не хыблять їх выступы і на русиньскім фестивалі під Любовяньскым градом, котры з великим успіхом організує Штефан Зима, председа ОО РОС в Старій Любовні.

А. Кузмякова, фото архів ОУШ, Стара Любовня



▲ Робочій коллектив ОУШ в Старій Любовні у 2006 році. Зліва горі: Я. Сивулька, В. Кузмяк, Й. Мелхер, П. Мосоряк (діректор ОУШ), Ш. Зима, В. Червеняк,

венты той школы. Веджіню школы здобыло новы просторы на Гярбарській уліці і выука ся обогатила о далшы вытварны технікы. Каждорічны выслідкы своей роботы собі

шув активність. В літі 1990 р. школа знова мінить назву на Основна умелецька школа (ОУШ).

В наслідуючій році був до функції діратора школы учітельським



НАПИСАЛИ СЪТЕ НАМ

ЯКЫ ПРИРОДНЫ ЗМІНЫ НАСТАВАЮТЬ В КАЛЕНДАРНИМ РОЦІ

Рік має 4 роцны поры: ярь, літо, осінь, зима. В кождій роцній порі ся мінить час і природа. Приходом яри ся теплює, ціла природа оживать зо зимного спаня, приходять ярьны доджі, котры помагають оживити рослинство. Стромы зачинають пучати, трава рости і зеленіти ся. Ціла природа ся пробуджать ку животу. По яри приходить літо, котре є найтеплішым. Овочны строми нам понукають свої плоды, на полях дозрівають польногосподарскы продукты, роснуть і могутнюють лісы, на луках квітне розмаїте квітя, політують мотылики. Дні ся поступні коротяють і охолоджують. Приходить осінь, листя на стромах жовтіє і зачинають опадавати. Газдове зберають з поля і загородок уроду. Звірятка ся готують на зиму. Ціла природа помалы одумерать. Дні коротшають,

ночі довшают. Приходять студены осінні доджі. Із першыма морозами листя зо стромів падають і зачинають замерзати вода в потоках і ріках. Зачинають падати сніг і покрывати цілу країну. Із вташків можеме видіти сикорку і гев – там чути вороблів і вороны. Тото вшытко ся все повторять.

Петро Лучканіч,

4. класа ОШ Духновічова, Меджілабірці

ЧОМ Є ЗИМА КРАСНА

На приход зими ся найвеце тішать діти. Природа стваряє чудеса, з неба падають біленькы ваточки снігу, котры на землі вызерають як велика біла перина. Діти ся санкують, лижуют, корчулюють, ставляють снігуляка, слизкують ся на леді... Зимный місяць децембер нам приносить таємны радости з очекования свят Николая і Рождества Ісуса Хріста. Пахоту свят нам сімболізує і пестрый стромик, під ним дарунки, щедровечірны стравы, спів колядок.

Сердця маме наповнены радостью.

І природа заживать зміны. Облече сніговый шат, всяды мерзне. Гірше зима впливать на звірята, котрым сніг прикрыв поживу. Часто голодуют а дакотры і замерзають. Мусиме ся о них постарати і прикормити їх.

Біанка Губова,

4. класа ОШ Духновічова, Меджілабірці

МИЛА РЕДАКЦІЯ

Ваша приповідка ся нам любила. Сполочні сьме ю перечітали на годині русиньского языка. Подякуйте за нас панови **М. Ксенякови**. Посыламе Вам і образкы, якы сьме приготувилы будучім першакам, котры прийдуть на запис до 1-ой класы. Віриме, же і они ся будуть учіти русиньский язык.

Четвертокласники

ОШ Духновічова, Меджілабірці

1. úloha

Перед собов мате 10 русиньскых слов, котры суть німецького походжіня. Ку ним друкуеме їх словенський переклад, але тот є домішаний, недобрый. Вашов задачов буде ку кождому русиньскому слову дати справне словенське слово.

- АНЦУГ – ZÁNYV
- БІГЛЯЙС – RÔŽIČKA
- БЛАЙВАС – PODŠIVKA
- БОРГ – OBLEK
- ЦЕЛТА – KRUPICA
- ЦВЕРНА – ŽENLIČKA
- ФАЛДА – TUŠKA
- ФЕРТАЛЬ – STAN, PLACHTA
- ФУТРО – NIŤ
- ЃРИС – ŤVRŤ

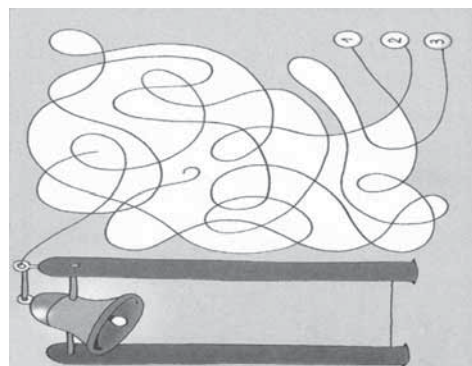
2. úloha

Доповните послідне слово співанкы, котрой текст друкуеме і тім чіслі новинок, глядайте.

Пуцаня, пуцаня, пуцаньовы часы,
Поїли сьме сало, зїджме і

3. úloha

Котрый мотузок розозвучіть дзвін?



4. úloha

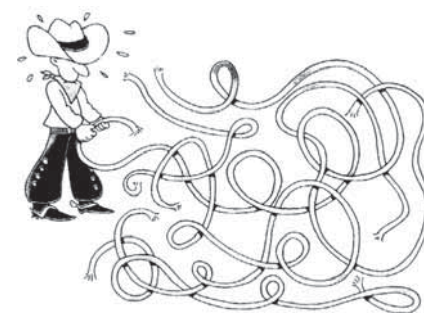
Прочітайте і напиште, якы звірята споминать у байці Діалог писатель Осиф Кудзей.

- По дорозі до Нягова стрітила коня корова, і як так ідуть ведно двое, każde собі бісідує своє:
- Му–у–у, сусіде, ку жолобу?
 - Ягі–і–і, сусідо, із погробу.
 - Я іду з гостины в быка.
 - Ой, жаль мі того небіжчика.
 - Доброты перед ня приніс.
 - В лісі го притиснув віз.
 - Ой, то была добра паша!
 - Плакала вшытка челядь наша.
 - Мелас був свіжый, з Польска прямо.

- Уж го загребли до ямы.
 - А тото питя! То не вода...
 - Ой, шкода го, велика шкода!
 - Файно там было, барз файно.
 - Вера, так не буде в стайні.
 - Обжерла–м ся аж по рогы.
 - Най ті є легка земля, небого!
 - Но смоть, уж дома сьме помалы.
 - Красно сьме побісідовали.
- Хоць бісида є о нічим, примусить час скоріше втечі

5. úloha

Де є конець ковбойского ласа?



Дякуеме стацінським школярям за красны новорічны віншы, опублікуеме їх в 1. чіслі новинок на 2008 рік. Дякуеме і меджілабірським четвертокласникам за одповіді з приповідкы, письма і красны вытварны роботы. Вшыткым вам посыламе ціны і тішыме ся на далшы одповіді.

Дітський сторінку приготувилА АК

Sút'ážny kupón 2/2007 (Vyplňte a pošlite na adresu redakcie. Zo správnych odpovedí vyžrebujeme výhercu).

1. úloha:.....

2. úloha:.....

3. úloha:.....

4. úloha:.....

5. úloha:.....

Meno a priezvisko:..... Adresa:.....



Выставны активіты нашого сполупрацовника, карикатуристы Федора Віца в сусіднім Чеську продовжують. Кінцом м. р. выставовав в Младій Болеславі на зачатку Фестивалу словенського театралного гумору, а уж 16. януара 2007 ся в просторах Словенського інштитуту в Празі одбыла Вернісаж выставки кресленого гумору двоіці **Владімір Іранек і Федор Віцо** під назвом **ПРЕД і ПО**.

Авторы ся на выставі представили в першій сполочнім блоку кресбами, котры еден за другим публіковали на титулній страні тогдышнього чеськословенського денника Лідове новіні ПЕРЕД розділіном републікы. В другім двойблоку ся Іранек і Віцо презентують кресбами, котры ПО розділію Чеськословенска, значіть по першій януарі 1993, своіма каріатурами реагвали на сполоченсько-політічне діяня уж в самостатных републіках. В. Іранек в ЧР кресбами з денника Млада фронта, но

ВІЦО ВЫСТАВУЄ В ПРАЗІ (Републіка ся розділила, авторы ся споїли)



▲ На фото Ф. Віцо, В. Іранек і М. Віцо.

главні з Лідових новин, де ся по часі як автор вернув і Віцо на Словенську векшынов кресбами з денника СМЕ, де публіковав по 1993 році скоро 10 років. Так конціпована выставка Федора Віца в сполочности узнаваной особности чеського кресленого гумору притягла до невеликого выставного простору незвычайну кількість людей. За особной участі обох авторів собі учасници выставки послушали поздравный приговор вельвысланця Словенської републікы в ЧР, писателя Ладіслава Баллека, але і познамкы Федорового брата Мірослава Віца о особностных і осудовых контактах авторів і выклад представителя Чеськой унії карикатуристов (Ф. Віцо є ей чесным членом), теоретіка Йозефа КОБРУ – Кучеру.

Выстава выклікала шырший інтерес, што тверджує і факт, же буде реіншталована в Оломовці з вернісажов 8. марца 2007 р.

—тш—

Резолюція із стрічі представителів Русиньской оброды на Словенську (РОС) і Словенської асоціації русиньских організації (САРО) прията в Пряшові 8-го фебруара 2007 р.

Представителі обох організацій інформовали о ситуації о своїх проблемах, які выникли односно заступліня русиньских організацій в Світовім конгресі русинів (СКР). Обі стороны ся договорили так:

1. Офіціалнов організаційов, котра буде заступовати Русинів Словенска в СКР як ей рядный член буде Русиньска оброда на Словенську.
2. На засідані СКР делегація русиньских організацій Словенска буде ся складати з представителів РОС і ей членів в кількості 7 делегатів за САРО 5 делегатів.
3. РОС не мать нич проти тому, абы САРО была схвалена за дальшого члена СКР.
4. Притомны представителі обох організацій ся договорили на дальшій сполупраці, респешткваню помочі при наповнюваню цілів русиньского гнута на Словенську.

Представителі участных організацій повірюють секретаря Світової рады русинів Александра Зозуляка, абы тоту резолюцію предложив на найближше засіданя Світової Рады Русинів 23. фебруара 2007 в румуньскім Сіреті.

В Пряшові 8. фебруара 2007

Підписаны: Владімір Протівняк, председа РОС, Инж. Павел Дупканіч, ДР РОС, Мр. Феодосія Латтова, тайомнічка РОС, ТгЛіц. Франтішек Крайняк, председа САРО, Мр. Александер Зозуляк, підпредседа САРО, Юдр. Петро Крайняк.

БУДУЧИМ ВЫСОКОШКОЛАКАМ

Русиньскій язык може штудовати в комбінації з 12 предметами. По успішнім процесі акредітації штудійного програму Русиньскій язык і література, гестором котрого є Інштут реґіональных і народностных штудій Пряшівской універзіты, 28. юна 2005 Міністерство школства СР признало Пряшівскій універзіті право удільовати академічний титул „бакаларь” абсолвентам денной формы штудія 3-річного бакаларьского штудійного програму в рамках штудійного одбору 1.1.1. Учительство академічных предметів. Вдяка тому, од школьского року 2006/2007 на Пряшівскій універзіті мож штудовати штудійный програм

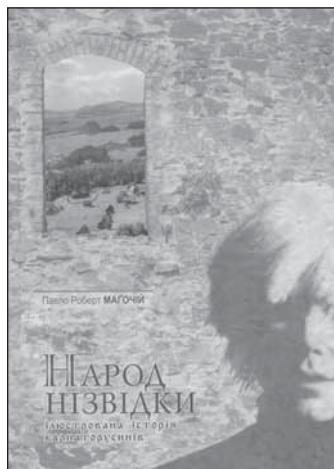
Русиньскій язык і література в 12 акредітованих комбінаціях на 5 факултах: на Філозофічній факулті з: РУСЬКЫМ ЯЗЫКОМ І ЛІТЕРАТУРОВ, ІСТОРИЙОВ, НІМЕЦЬКЫМ ЯЗЫКОМ І ЛІТЕРАТУРОВ, на факулті гуманітних і природных наук з: АНГЛІЦЬКЫМ ЯЗЫКОМ І ЛІТЕРАТУРОВ, БІОЛОГІЙОВ, ГЕОГРАФІЙОВ, СЛОВЕНСЬКЫМ ЯЗЫКОМ І ЛІТЕРАТУРОВ, ВЫТВАРНОВ ВЫХОВОВ, МУЗИЧНОВ ВЫХОВОВ, на Факулті шпорту з: ТІЛЕСНОВ ВЫХОВОВ, на Грекокатоліцькій теологічній факулті з: НАБОЖЕНЬСКОВ ВЫХОВОВ, на Православній богословецькій факулті з: НАБОЖЕНЬСКОВ ВЫХОВОВ.

Народ з никады? Штаты мінять границі, народы оставають...

16. фебруара 2007 (о 16.00 год) буде в просторах Славянської штудовні Штатной ведецкой книжніці на Главній уліці 99 в Пряшові публічна презентація книжки **Народ з никады** – о ілюстрованій історії Русинів **П. Р. Маґочія**, професора Торонтської універзіты, члена Кральовской академії наук Канады і председы Світової рады Русинів. На презентації книжки (дотеперь вышла в двух мутаціях – по англіцькы і по україньскы, далше выдана бы мало выйті по русиньскы, може його подобу увидиме на споминаній

презентації) буде притомный і сам автор. Што до назвы книжки, автор ся іншпіровав знамым высловом Е. Варгола. Нич проти назві, лем бы ем за ньов дала знак вопросу – ? Бо такой у вступі П. Р. Маґочія пише, же ... є місце на землі, одкы походять його родичі і старшы братове (мав на мысли Е. Варгола)... Листуючі сторінками книжки, котра є обогачена богатыма фаребными ілюстраціями – історічны документи, фотографії з конкретных історічных і сучасных діянь Русинів Европы і Америки. „Теріторія, де Русины творили

векшыну жытельства до зачатку XX. ст. мать назву Карпатська



Русь. Русины жыють на северных і южных схылах карпат (Польско, Україна, Словенско, Мадярско, Румуньско...) Теріторія мать близко 18 тисяч квадратных км і простягать ся на 375 км од рікы Попрад на западі до верхівя Тисы і ей притоків... Лем в самій сучасній Европі жыє до міліона Русинів...". Таки і многи інтересны факты ся можеме дочітати з ілюстрованой історії Русинів, котрых жыли в розмаїтах штатах, в котры ся мінили границі, но народ Русинів оставав на своїм місці. І зато бы ся мі веце любила назва книжки Штаты мінять границі, народы оставають.

А. К.

InfoРусин. Vydáva Rusínska obroda na Slovensku za finančnej podpory MK SR. **Poverená funkciou šéfredaktorky:** Anna Kuzmiaková, redaktorka Silvia Lysinová. **Grafická úprava:** Róbert Vico. **Adresa redakcie:** Rusínska obroda, InfoRusín, Levočská 9, 080 01, Prešov. Tel.: 051/772 28 89, 051/748 27 75, 051/748 27 76, 0904 412 449, e-mail: rusinska.obroda@kryha.sk, toto číslo nájdete і на www.rusyn.sk. **Predplatné na rok:** 150,- Sk, do európskych štátov: 300,- Sk, do mimoeurópskych štátov 30 \$, číslo účtu: 2660718084/1100. **Výroba:** ADIN, s. r. o., Prešov. **Registračné číslo:** MK SR 3158/2004. Neobjednané rukopisy a fotografie nevracіame. Publikujeme і názory, s ktorými nie vždy súhlasíme. Inzeráty, reklamy, sponzoring preberáme v redakcii Info Rusín, Prešov (budova Daňového úradu). Toto číslo vyšlo v náklade 2000 kusov.